

kontinuiteto njene navzočnosti v slovenskem in mednarodnem prostoru: v okviru bienala se podeljujejo tudi najvišje nagrade za ilustracijo v celotnem slovenskem prostoru.

Res pa je, kot v besedilu *Veličastnih 30. Izbrane slovenske knjižne ilustracije* navaja Tanja Komadina, od leta 2020 zaposlena pri Mladinski knjigi kot likovna urednica, to »edinstven založniški projekt in priložnost, da se zazremo nazaj in v prihodnost ter obeležimo 80-letnico ustanovitve, ki jo bo založba praznovala leta 2025«. V izboru naj bi se prepletale podobe domišljije, ki predstavlja novejšo produkcijo, in tiste, ki so sooblikovali tradicijo slovenske ilustracije – ter založništvo. »Spremljajoči katalog zajema predstavitev likovnih umetnic in umetnikov ter prikazuje mozaik radostnih, poetičnih, ekspresionističnih, humornih in skrivnostnih podob iz sveta ilustracije, ki so jih ustvarili z založbo Mladinska knjiga,« je še zapisala Tanja Komadina, ki je podobe za monografijo izbrala in likovno uredila.

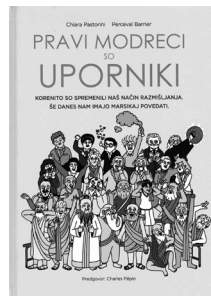
Ilustratorsko mapo in sočasno knjižno publikacijo je oblikovala Sanja Janša, njena je tudi zamisel za naslov *Veličastnih 30*. Veličasten je pridevnik, ki vzbuja pozornost oziroma občudovanje zaradi velike razsežnosti. To naj bi bilo tudi vodilo pri izboru. Glede na to, da nobeni izbori nikoli ne morejo biti objektivni, se v subjektivno komentiranje izbranih imen ne bi spuščala. Iz lastne izkušnje vem, da čeprav je o nagradah velikega mednarodnega Bienala ilustracij v Bratislavi odločalo deset članov komisije iz vsega sveta, o objektivnosti nismo bili čisto prepričani, ker bi vsak od nas glavne nagrajence izbral drugače. Verjetno pa bi dobro premislila, če vsem izbranim ilustratorjem ali ilustratorkam omenjen pridevnik zares ustreza.

■ TATJANA PREGL KOBÉ

V RAZREDU NAVIHANIH FILOZOFOV

Chiara Pastorini: *Pravi modreci so uporniki*.

Ilustracije Perceval Barrier.
Jezero: Morfemplus, 2024.

Strip z naslovom *Pravi modreci so uporniki* (*Les vrais sages sont des rebelles*) je še eno v vrsti literarnih del avtorice Chiare Pastorini, ki jo je slovensko bralstvo spoznalo šele leta 2023, ko je izšel prvi slovenski prevod njene slikanice *Barve življenja* (*Le goût de la vie*). *Pravi modreci so uporniki* je njeno drugo v slovenščino prevedeno delo, ki je izšlo leta 2024 pri založbi Morfemplus, za odličen prevod iz francoščine pa je poskrbela Janina Kos.

Chiara Pastorini je po izobrazbi doktorica filozofije, svojo strast do te stroke pa se trudi predajati tudi mlajšim generacijam. Leta 2014 je v Parizu ustanovila združenje Mali razsvetljenci (*Les petites Lumières*), katerega namen je pri otrocih in mladostnikih razvijati veščine, kot so konceptualizacija, problematizacija in argumentacija. Napisala je več filozofskih informativno-leposlovnih del za otroke in mladino, eno izmed njih je tudi že omenjeni strip *Pravi modreci so uporniki*.

Gre za 173 strani dolgo delo, v katerem pa avtorica ne poda ene same koherentne zgodbe, pač pa so vanj zajeti

posamični utrinki iz življenja različnih zgodovinskih oseb, ki so pomembno vplivale na naš način razmišljanja o samih sebi in svetu. Vendar Chiara Pastorini ne ostaja le pri suhoparnem podajanju dejstev. Posebno odliko njenemu stripu daje uravnotežen preplet izpričanih zgodovinskih dejstev in fiktivnega dogajanja ter aplikacija najpomembnejših misli in teorij posameznih filozofov na situacije, želje in vrednote modernega časa. Pri tem navaja primere, ki so še zlasti blizu otrokom: težave pri učenju matematike, zasvojenost z igranjem računalniških igraric, izogibanje hrani, za katero so prepričani, da jim ni všeč, čeprav je sploh še niso poskusili, težave pri odrekanju sladkarijam, negodovanje ob zahtevi staršev, naj pospravijo sobo itd. Ciljni bralci so učenci 3. triade osnovne šole, ki se prek stripa v večini primerov prvič seznajajo s filozofskimi koncepti, hkrati pa je delo Chiare Pastorini primerno tudi za mladostnike in odrasle, ki lahko ob branju izpopolnijo svoje filozofsko znanje, razmislijo o lastnih prizadevanjih, ravnanju in osmišljanju sveta ter se ob tem tudi zabavajo.

Knjiga pozornost nase priključuje že s svojo barvito platnico. Na njej je na živo rumenem ozadju upodobljenih 27 v stripu obravnavanih filozofov, ki so razporejeni v več vrst, podobno kot otroci na razrednih fotografijah. Toda filozofi niti ne stojijo vzravnano niti se ne držijo zamišljeno, razmišljujoče. Vsak od njih daje vtis razigranosti in navihanosti, kar podpira poglavitno idejo knjige, izraženo že v predgovoru Charlesa Pépina, namreč, da največji modreci niso resnobni, dolgočasni konformisti, ampak svojeglavi, uporni in drzni posamezniki, ki se ne želijo preprosto sprijazniti s svetom, kot ga vidi večina.

Knjiga je zelo premišljeno razdeljena na pregledno urejena poglavja, ki so strukturirana tako, da pri bralcu spodbujajo radovednost in mu omogočajo enostavno raziskovanje vsebine. Glavne filozofske šole skupaj s svojimi predstavniki so predstavljene v kronološkem zaporedju, vse od začetkov filozofije v 7. stol. pr. n. št. do sodobnih razmislekov o razvoju tehnoloških znanosti ter moči in vplivu umetne inteligence. Prva stran vsakega poglavja je opremljena z zemljevidom in časovno premico, kar je v veliko pomoč pri časovni in prostorski umestitvi modrecev, predstavljenih v posameznem poglavju. Na koncu poglavij je navedenih tudi nekaj nasvetov, kako lahko – upoštevajoč razmišljanja filozofov – tudi sami postanemo srečnejši, modrejši in bolj sprejemajoči.

Ustaviti se velja še ob likovnih izraznih sredstvih, uporabljenih v knjigi. Ob tem nikakor ne morem mimo omembe soavtorja dela *Pravi modreci so uporniki* Percevala Barrierja, grafičnega oblikovalca in ilustratorja, ki je strip opremil z izvrstnimi ilustracijami. Njegove upodobitve zgodovinskih osebnosti niso prave karikature, vendar z jasno izraženimi lastnostmi (predvsem osebnostnimi) bralca kljub temu pripravijo do smeha. Nekoliko starejšim bralcem, ki se s filozofijo ne srečujejo prvič, temveč v glavi že imajo podobe posameznih filozofov, pa dodatno zadovoljstvo prinese še dejstvo, da je ilustrirane zgodovinske osebnosti zlahka prepoznati. Zanimiva in po mojem mnenju tudi zelo posrečena je izbira barv, uporabljenih v stripu. Barrier se igra s spektrom pastelnih barv, pri tem pa vsakemu poglavju namenja drugo barvo ali barvno kombinacijo, s čimer je dosežena še jasnejša razmejitev med poglavji,

hkrati pa sporadično ponavljajoče se barve knjigo povezujejo v celoto.

Sklenem lahko, da je delo *Pravi modreci so uporniki* odličen strip, ki mladim filozofijo približa na inovativen način ter ob tem odpira pomembna vprašanja, ki pri bralcu spodbujajo razmišljanje in morda vodijo celo v razpravo. Premišljena struktura, duho-

vite ilustracije in sodoben pristop k filozofskim vsebinam ustvarjajo privlačno bralno izkušnjo. To literarno delo bralca ne le seznanja z velikimi misleci preteklosti, ampak ga tudi spodbuja, da sam razmišlja kot filozof in upornik – radovedno, kritično in z odprtostjo do novih idej.

■ MAJ MATIAS STRLE

Gledališče

POGUMNO BITI TO, KAR SI

Ida Mlakar Črnič: *O kravi, ki je lajala v luno*,

dramatizacija Ana Duša, Brina Klampfer Merčnik,
režija Brina Klampfer Merčnik,
produkcija Slovensko ljudsko
gledališče Celje, premiera 11. 10. 2024,
ogled predstave 28. 1. 2025.

V gledališču like starostnikov največkrat srečamo kot člane razširjene družine – kot »stare starše«, babico in/ali dedka, pogosto označene s toplino, modrostjo in prijaznostjo nostalgичnih vrednot varnega, prijetnega doma, ali kot akterje na polju obravnave minevanja, pešanja, odhajanja in smrti. Nasprotno pa sta ostarela, domnevno opešana in odslužena krava Mrvica ter konj Van den Hijo glavna junaka, ki pojeta hvalnico življenju in pričata o njegovi polnosti kot polnovredna protagonista ne glede na svojo starost in z njo povezane tegobe. Slikanica Ide Mlakar Črnič in ilustratorja Petra Škerla (Miš, 2015), ki je prejela nagrado Kristine Brenkove in znak zlata hruška, bila uvrščena v mednarodni izbor

otroške in mladinske literature White Ravens ter zaživela kot radijska igra v priredbi avtorice (v režiji Ane Krauthaker, Radio Slovenija) in zdaj še na odru celjskega gledališča kot glasbena predstava za otroke od 5. leta starosti, tako ni le zgodba o starosti in starostnikih. Neobičajna junaka in dinamična zgodba, zaobjeta v melanholične tone in hkrati duhovitost malce čudaške – ali bolje, odštekane – pripovedi, odpira več plasti življenjskih tem, kar konstruktivno izkoristi tudi dramatizacija, s katero Brina Klampfer Merčnik in Ana Duša, tudi avtorica besedil songov in dramaturginja, poudarita vprašanja družbenih vlog, pričakovanj, norm in predsodkov, odrinjenosti, našega odnosa do življenja in različnih načinov sobivanja ter ne nazadnje človeškega odnosa do domačih živali.

Ustvarjalci predstave pod vodstvom režiserke Brine Klampfer Merčnik izoblikujejo avtonomno uprizoritveno vizijo, izvedbeno razgibano in razigrano, ki se odmakne od posameznih vidikov slikaniške izraznosti, a s tankočutnim branjem predloge, senzibilnostjo do življenjskih vprašanj in uprizoritvene komunikacije ostaja zvesta idejam